

Chockminskat anslag hotar sjökalkningen

Ett budgetförslag för 2013 taget i riksdagen hösten 2011 hotar att kraftigt minska resurserna till kalkning av sura sjöar och vattendrag. Beslutet innebär att anslaget 1:12 till Havs- och Vattenmyndigheten, som skall bestrida kostnader för själva verksamheten, enligt en beräkning – oklart av vem – kan minskas från 750 till ca 500 mkr per år.

– Det stämmer, bekräftar generaldirektör Björn Risinger med ett förflutet på Naturvårdsverket och som länsdirektör i Skåne. Men jag är inte orolig. Inga beslut är fattade och den slutgiltiga bedömningen kommer att göras under hösten då budgeten för 2013 spikas.

Åskar oförändrad budget

– Jag har gjort mina äskanden och de landar på oförändrad budget. I mina kommentarer har jag beskrivit konsekvenserna av en minskning i den storleksordning som föreslagits.

Björn Risinger låter lugn och behärskad som en lojal statstjänsteman, men vilken annan

människa som helst skulle nog ha känt vanmakt över ett förslag till så dramatisk minskning.

Ansvärliga för kalkningsverksamheten på Hav & Vatten har i olika sammanhang uttryckt oro för att 500 mkr inte räcker för måluppfyllelse beträffande skadorna av försurningen.

– Jag väntar och ser. Mina äskanden speglar min bedömning och jag hoppas få gehör för detta, säger Björn Risinger.

Ung myndighet

Havs- och Vattenmyndigheten i Göteborg är en av landets yngsta myndigheter. 1 juli har den varit verksam i ett år, fast i själva verket kortare tid eftersom starten skedde i semester-tider.

Myndigheten är en avknoppning från Naturvårdsverket och ersätter bl a det nu nedlagda Fiskeriverket. Totalt för verksamhet och personal disponerar myndigheten i år ca 1 miljard kronor. Det är i knappaste laget

eftersom pengarna hittills inte räckt till för att anställa flera av de tjänstemän som skulle behövas för att klara av de uppgifter myndigheten fått på sin lott.

Sverige har som bekant långtgående åtaganden för att leva upp till EUs vattenvårdsdirektiv och andra överenskommelser som avser havs- och vattenresurserna i och kring Sverige.

BIOTOPICS

Ny konferens i Göteborg i höst

Nyligen genomfördes en ambitiös konferens kring försurningens skadeverkningar i Stenugnsund i Gårdsjöstiftelsens regi. En mängd föreläsare kunde visa att det är för tidigt att anse försurningsfrågan löst. Från Havs- och Vattenmyndigheten medverkade Per Olsson, som redogjorde för riksdagens förslag om att radikalt minska myndighetens s k sakanslag, anslag 1:12. Den 3-4 oktober, arrangeras i Göteborg en ny stor norsk/svensk konferens kring försurningen. Det finns uppenbarligen många som fortfarande oroas över utvecklingen.

Konstant markförsurning

Markförsurningen minskar inte nämnvärt trots minskat atmosfäriskt nedfall, noterar Naturvårdsverket på sin hemsida. Praktiskt taget ingenting har hänt sedan 2000-talets början och mätbara förbättringar kan inte väntas i perioden fram till 2020. Liksom tidigare är det sydvästra Sverige som är hårdast drabbat till följd av tunna jordlager, som inte kan buffra för nedfallet, och svårvittrade bergarter.

Vattenvårdare helikopterkalkar

Tidigare i Moving On har vi berättat om ambitiösa och ansvarskännande fiskevårdsföreningar som tagit saken i egna händer och köpt kalk för egna pengar och spritt ut den i sjösystemen på det ena eller andra sättet. Vintertid kör man ut kalken på isen och sommartid sker kanske kalkningen från båtar.

Det senaste på området är att en del föreningar har börjat utnyttja helikopter vid spridningen. Det kan faktiskt låta sig göras utan att kostnaderna springer i höjden. Det är bara två kriterier som skall vara uppfyllda – den ena är att vi har en helikopter i närheten och den andra är att beställningen passar ihop med andra uppdrag. Det enklaste sättet att få reda på om vi kan hjälpa till med helikopterspridning i just era vatten är att kontakta oss.

Tur att det finns sådana entusiaster om planerna på att drastiskt minska kalkanslaget går igenom i riksdagens budgetbehandling under hösten.

Nordkalks brott grund för vår verksamhet

Nordkalk är det största företaget i Movab-gruppen – men ingen storägare. Nordkalks viktigaste uppgift är i stället att leverera den miljökalk Movab sprider främst i södra Sverige.

Finskälda Nordkalk har kalkbrott från Ignaberga i Skåne till Orsa i Dalarna. De övriga är Storugns på norra Gotland, Uddagården i Västergötland och Köping (Forsby) i Närke.

Fabriker för förädling av kalksten till olika produkter finns i Ignaberga, Landskrona, Storugns, Uddagården, Köping och Orsa. Försäljningskontor finns i Landskrona. Huvudkontoret med de flesta stabsfunktionerna ligger i Stockholm och i Örnsköldsvik finns ett storlager.

Orosmoln seglar upp

Nordkalk levererar högkvalitativ kalk till olika delar av industrin, främst stålbranschen. Det går bra för koncernen men det finns oro smoln.

– Det stämmer, säger Bosse Wallström, Nordkalks representant i Movabs styrelse. Just nu oroar sig en hel bransch över att anslaget till Havs- och Vattenmyndigheten för bl a kalkning av sjöar och vattendrag skall minska med 33 procent. Det motsvarar mer än hela årsanlaget till kalkning, forskning och resultatkontroll.

– Det är många företag som investerat stora belopp i kalkningsverksamheten, även Nordkalk. Det verkar som om politikerna skjuter från höften i den här frågan. Vatten är en av våra viktigaste resurser, oavsett hur försurningen drabbar.

Ris åt egen rygg

Sverige har till dags dato satsat ca 4 miljarder kronor mot försurningens skadeverkningar. Det är en av de mest framgångsrika miljöinsatserna någonsin i landet, som därtill har gett eko över hela världen.

Mängden försurande utsläpp har minskat dramatiskt sedan 1990-talet, men det är för tidigt att blåsa faran över, anser Bosse Wallström.

– Försurningen fortsätter, fast i långsammare takt, påpekar han. Att radikalt dra ned nu vore att binda ris till egen rygg, en enorm kapitalförstöring. Som att kasta pengarna i sjön, bokstavligen talat. Dels finns åtskilligt med försurande ämnen deponerade i markerna, dels ökar sjöfartens utsläpp hela tiden.

Han kunde ha lagt till en undran vad som händer när Tyskland skrotar sin kärnkraftsindustri och börjar elda kol igen.

Nordkalk står inte och faller med miljökalkningen, men...

– Alla polymerer är viktiga för oss, speciellt när vi ser vilken nytta de gör, säger Bosse Wallström. Miljökalkningen är lika betydelsefull för oss som för de andra delägarna i Movab.

Osäker framtid

Det är svårt att sia, särskilt om framtiden, har någon sagt. Och för närvarande verkar påståendet vara riktigare än någonsin. Framtiden är osäker för den bransch Movab verkar i och vem jag än pratar med i dag så finns en tydlig oro för vad som skall hända framöver.

Orsaken är de signaler om dramatiska nedskärningar av anslaget till kalkning av sjöar och vattendrag, som tjänstemän vid Havs- och Vattenmyndigheten presenterat vid två olika konferenser. Kalkningsansvariga i kommuner med olösta försurningsproblem i södra delen av landet frågar sig med all rätt vad som är på gång. Man skall veta, att det är kunniga och engagerade människor som har hand om försurningsfrågorna i kommunerna och på länsstyrelserna.

Skall en av Sveriges mest framgångsrika miljöinsatser någonsin få äventyras och förfalla på grund av att politiker och myndig-

heter inte vet vad deras uppdrag är, nämligen att förbättra eller åtminstone bibehålla den miljö vi har? Jag ställer frågan men vill inte tro att det är så illa. En minskning med 200 miljoner av anslag 1:12 innebär sannolikt en minskad kalkning med 30-50%.

Försurningsfrågan är långt ifrån löst. I södra Sverige finns utöver fortsatt och i några fall ökande nedfall fortfarande en mängd försurande ämnen lagrade i markerna. Dessa lakas obevekligen ut i våra vatten och utan kalkning ökar försurningen snabbt. Min önskan blir därför: låt det inte ske!

Men... trots de mörka molnen vid horisonten önskar jag alla en trevlig sommar.

www.movab.nu rätt webbadress

De flesta aktiva på området miljökalkning känner naturligtvis till vad Movab AB står för och vilken erfarenhet bolaget har efter snart 35 års verksamhet.

För den som ändå behöver friska upp minnet rekommenderar vi ett besök på företagets hemsida, www.movab.nu, och ingenting annat. Där finns bl a en presentation av de anställda, kontaktuppgifter och även en översikt över de olika metoder för miljökalkning Movab erbjuder tillsammans med delägarna i bolaget. Välkommen att titta in!